

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 2. In hominæ peccatore duplex est mabula, quarum prima consistit in peccato commisso, physicè quidem præterito, sed moraliter permanente, donec condentur; altera verò in privatione gratiæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

ex qua secutura erat; quia voluit illam saltem interpretativè, & volendo, liberè & scienter transgressus est præceptum positivum, quod præcipiens actum, hoc ipso prohibet omnem ejus nolitionem, sive formalem, sive interpretativam tantum.

Dices. Omissio in casu proposito puniatur. Ergo est peccatum formaliter. *Resp.* neg. conseq. Nam ut justè puniatur, sufficit quòd sit effectus peccati, moraliter perseverantis. Sic in non renatis, juxta S. Augustinum, puniuntur concupiscentia, non quia est peccatum formaliter, sed quia est effectus peccati, moraliter permanentis in posteris Adam, donec renascantur. Vel, si vis, quod eodem redit, omissio in casu proposito puniatur, quia cum actu, quo causa illius posita est, moraliter permanente, & ipsam moraliter informante, constituit totum quoddam in æstimatione morali, quod pœna dignum est: sicut, juxta doctrinam S. Augustini, concupiscentia puniatur in non renatis, quia cum peccato Adam in illis moraliter permanente, ipsamque moraliter informante, constituit totum quoddam in æstimatione morali, quod odio Dei & pœna dignum est.

DISPUTATIO IV.

De macula & pœna peccati.

ARTICULUS I.

Utrum peccatum mortale inducat maculam, & quoduplicem inducat.

RESPONSIO I.

Actu peccati physicè præterito, manet aliquid in homine, vi cuius verè dicitur peccator & maculatus, donec illi peccatum ab eo commissum, & physicè præteritum, condonetur.

Prob. 1. pars, ex Script. Nam Luc. cap. 5. dicitur: *Exi a me, quia homo peccator sum, Domine.* Et cap. 7. *Mulier, quæ erat in civitate peccatrix.* Et Matth. cap. 9. *Multi publicani & peccatores...* discubebant cum Jesu. *Prob. etiam 2. pars ex Script.* Nam dicitur Josue cap. 22. *Usque in presentem diem macula hujus sceleris in nobis permanet.* Et Hierem. cap. 2. *Maculata es in iniquitate tua coram me.* Et Matth. cap. 15. *Quod procedit ex ore, hoc co inquinat hominem.* Hinc quibus peccata remittuntur, dicuntur ablui & mundari. Sic dicitur 1. Cor. cap. 6. *Abluti estis, sanctificati estis.* Et 2. Corinth. cap. 7. *Mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus.*

RESPONSIO II.

In homine peccatore duplex est macula, quarum prima consistit in peccato commissio, physicè quidem præterito, sed moraliter permanente, donec condonetur; altera verò in privatione gratiæ sanctificantis, ut voluntaria in peccato, cuius est effectus.

Et 1. quidem, quòd peccatum commissum, physicè præteritum, sed moraliter permanens, sit macula, facillè probatur. Nam illud deturpat & fœdat animam, quod eam reddit Deo odibilem: quid enim potiori jure fœdum & turpe dici potest, quàm illud, quo anima Deo invisibilis efficitur? Atqui peccatum mortale tandiu reddit animam Deo odibilem, quandiu in ea moraliter permanet. Ergo quandiu in ea moraliter permanet, tandiu deturpat & fœdat eam. Hinc illud Hier. cap. 2. *Maculata es in iniquitate tua coram me.* Et illud Apocal. cap. 22. *Qui in sordibus est, sordescat adhuc:* Qui jam plurimorum reus est peccatorum, prioribus nova superaddat. Vides peccata in Scriptura sordes nominari.

Dices. Ut peccatum commissum, & physicè præteritum, per se maculet animam, quandiu non con-

donatur, requiritur saltem ut in se moraliter perseveret, donec condonetur. Atqui non perseverat moraliter in se, sed tantum in effectu suo, nempe in privatione gratiæ sanctificantis. Ergo non potest animam maculare per se, sed ad summum per solam privationem gratiæ sanctificantis. *Resp.* neg. min. Et dico omne peccatum commissum, quamvis physicè præteritum, adhuc, donec condonetur, permanere in se, non quidem physicè, sed moraliter, seu in æstimatione morali; vel, si vis, quod eodem redit, permanere in se, donec condonetur, non quidem actu & formaliter, sed virtualiter & æquivalenter, in ordine ad maculandam animam. Quod ut intelligas,

Observa. Cum quodlibet peccatum mortale sit gravis offensa Dei, ex quolibet peccato mortali nascitur in peccante dignitas ad odium & pœnam, & in Deo jus ad odiendum peccantem, & illum puniendum. Quod jus ex natura rei manet integrum Deo, quamvis peccatum physicè prætereat; & tandiu manet integrum, quandiu non ei renunciat Deus, seu, quod idem est, quandiu Deus peccatum, physicè præteritum, non condonat. Unde peccatum commissum, quantumvis physicè præterierit, perinde se habet ex natura rei in ordine ad dignitatem odii & pœnæ in peccatore, & jus indignandi & puniendi in Deo, perinde, inquam, se habet ex natura rei, donec à Deo condonetur, ac si adhuc esset actu & physicè præsens. Ergo quandiu non condonatur à Deo, in ordine ad effectus illos morales ex natura rei permanet virtualiter, æquivalenter, moraliter, seu in morali æstimatione, & in ordine ad effectus illos morales æstimari potest & æstimatur ut actu & physicè præsens. Ergo quandiu à Deo non condonatur, tandiu virtualiter, æquivalenter & moraliter in se permanet in ordine ad effectus illos morales. Atqui quandiu in se permanet aliquo modo in ordine ad effectus illos morales, tandiu eodem modo in se permanet ad maculandam animam: dignitas enim ad odium & pœnam æternam non potest non esse quædam animæ fœditas & turpitudine. Ergo quandiu peccatum, physicè præteritum, à Deo non condonatur, tandiu in se virtualiter, æquivalenter & moraliter permanet in ordine ad maculandam animam; & consequenter peccatum, physicè præteritum, per se & secundum se maculat animam, quandiu à Deo non condonatur.

2. Quòd etiam privatio gratiæ sanctificantis, ut causata per peccatum, sit animæ macula, probatur. Quia illud maculat animam, propter quod anima est Deo odiosa. Atqui anima Deo odiosa est propter privationem gratiæ, per peccatum inductam; Deus enim odit animam peccatoris, quia sua culpa caret ornatu, nitore suo, pulchritudine sua, seu quia sua culpa caret gratia, quæ est ornatu, nitor & pulchritudo illius. Ergo, &c. Hoc argumentum suggerit S. Thomas hic quæst. 86. art. 1. ad 3. ubi sic ait: *Macula non aliquid positivè in anima, nec significat privationem solam, sed significat privationem quandam nitoris anime in ordine ad suam causam, quæ est peccatum.* Privatio igitur gratiæ sanctificantis, saltem ut conjuncta cum culpa moraliter permanente, cuius est effectus, & ab ea moraliter informata, est quædam animæ difformitas & turpitudine, propter quam Deo ingrata est & invisibilis.

Dices. Deus non potest esse causa maculæ animæ, Atqui tamen est causa privationis gratiæ sanctificantis: sicut enim solus Deus producit gratiam sanctificantem, ita solus illum corrumpit, subtrahendo concursum illius conservativum. Ergo falsum est, quòd privatio gratiæ sanctificantis sit animæ macula. *Resp.* Deus nec est nec potest esse causa maculæ morali animæ, quia macula morali animæ consistit in peccato, cuius Deus nec est nec potest esse causa. At potest causare maculam physicam animæ; potest enim in vindictam peccati commissi subtrahere concursum conservativum gratiæ sanctificantis, ex qua subtractione consequitur gratiæ sanctificantis carentia

rentia in subjecto, cui gratia sanctificans debetur ratione status elevationis, & quod illam sua culpa demeretur. Unde Deus in vindictam peccati commissi potest causare in anima eo modo, quo causari potest, gratia sanctificantis privationem, qua anima foedatur & deturpatur. Sicut iudex in vindictam criminis per ministrum iustitiæ potest inungere notam fronti rei, qua reus foedatur & deturpatur.

Dices. Si privatio gratiæ est macula animæ, qui privabitur majori gratia, majorem habebit maculam. Atqui hoc est falsum; alioquin qui justior est, propter peccatum non gravius, aut etiam minus grave, contrahet majorem maculam; quia propter peccatum non gravius, aut etiam minus grave, privabitur majori gratia. Ergo, &c. *Resp. neg. seq. major.* In tantum enim moraliter peccans maculatur per gratiæ privationem, in quantum privatur ornatu, nitore & pulchritudine debita, & consequenter in quantum privatur gratia debita. At qui propter peccatum privatur majori gratia, privatur quidem gratia debita, unde maculatur per gratiæ privationem; sed non privatur majori gratia debita, unde non magis maculatur per privationem majoris gratiæ. Itaque qui justior est, & per peccatum non gravius, aut etiam minus grave, amittit majorem gratiam, non majorem contrahit maculam physicam, quam qui minus justus est, & ita per peccatum mortale minorem gratiam amittit, sed uterque aequalem maculam physicam contrahit, quia uterque privatur gratia debita, & neuter privatur majori gratia debita. Ratio est, quia nemo ratione status elevationis in quo est, tenetur habere talem vel tantam gratiam, sed sufficit, si habeat gratiam.

COROLLARIUM.

Peccatum habituale est complexum ex actu peccati, physice quidem præterito, sed moraliter permanente, tanquam parte formali, & privatione gratiæ sanctificantis, tanquam parte materiali.

Prob. Nam peccatum habituale est illud totum, quo maculatur homo habitualiter, postquam moraliter peccavit. Atqui, ut probatum est art. 1. homo maculatur habitualiter per actum peccati moraliter permanentem, donec condonetur, & effectum ejus, nempe privationem gratiæ sanctificantis. Ergo, &c.

Confirm. Peccatum habituale consistit in eo, propter quod homo, postquam peccavit mortaliter, habitualiter invisus est & odiosus Deo, atque poenæ æternæ obnoxius: talem enim hominem nomine peccatoris intelligimus. Atqui homo, postquam peccavit mortaliter, donec Deo reconcilietur per justificationis beneficium, habitualiter illi invisus & odiosus est, atque obnoxius poenæ æternæ propter gravem culpam, moraliter præsentem, & privationem gratiæ sanctificantis, gravi culpa inductam: Deus enim post peccatum mortale commissum odit animam, quia turpis & foeda est. Turpis autem & foeda est propter gravem culpam, moraliter præsentem, & voluntariam ornatus, nitoris ac pulchritudinis debitæ carentiam. Ergo, &c.

Porrò, ut in assertionem dictum est, in complexo illo, quod habituale peccatum constituit, actus peccati, moraliter permanentis, est pars quasi formalis; privatio verò gratiæ sanctificantis, pars quasi materialis. Ratio est, quia illud in peccato habituali se habet per modum partis formalis, quod est præcipuum in eo, & est per se ac ratione sui culpabile; illud verò se habet per modum partis materialis, quod est in eo minus præcipuum, & non est per se ac ratione sui culpabile, sed tantum ratione alterius. Atqui actus peccati, moraliter permanentis, est id quod præcipuum est in peccato habituali, & per se ac ratione sui culpabile; est enim per se ac ratione sui culpa: privatio verò gratiæ sanctificantis est id quod est minus præcipuum, nec est per se ac ratione sui culpabile, sed tantum ratione alterius; non enim est culpa, sed effectus culpæ; nec culpabilis est, nisi quia

est effectus culpæ; unde nec à Deo imputatur homini, nisi quia sua culpa illam incurrit. Ergo, &c. Bene igitur & cum fundamento in re actus peccati, moraliter permanentis, dicitur se habere per modum partis formalis & determinantis partem ad constituendum unum quoddam totum, quo homo efficitur habitualiter culpabilis coram Deo, & quod proinde habituale peccatum nominamus.

Obj. 1. Peccatum habituale debet esse aliquid adæquatè intrinsecum peccatori: denominatio enim peccatoris est adæquatè intrinseca. Atqui actus peccati, postquam physice præterit, non est amplius in peccatore. Ergo, &c. *Resp.* actus peccati, postquam physice præterit, non esse quidem amplius actu & physice in peccatore; sed, quod sufficit, in eo, quando non remittitur, virtualiter, æquivalenter & moraliter remanere in ordine ad reddendum illum obnoxium odio Dei & poenæ æternæ. Actus igitur peccati, postquam physice præterit, moraliter in homine permanens cum privatione gratiæ sanctificantis, constituit illum habitualiter injustum & peccatorem, donec Deo reconcilietur. Quid enim aliud est homo injustus & peccator, quam homo spoliatus gratia sanctificante, & obnoxius odio Dei, ac poenæ æternæ?

Dices. Si peccatum habituale consistit etiam ex parte in peccato præterito, peccatum habituale non potest tolli à Deo. Absurdum conf. Ergo, &c. *Prob. seq. maj.* Quia Deus facere non potest, ut commissum non fuerit peccatum, quod re vera commissum fuit. *Resp. neg. seq. maj. Ad prob. Resp.* Non posse quidem fieri, ut nunquam fuerit commissum peccatum, quod re vera fuit commissum; sed fieri posse, ut perinde se habeat in æstimatione morali, ac si nunquam fuisset commissum; quod sufficit ad tollendum habituale peccatum, quantum est ex parte ipsius formalis. Dico igitur Deum condonando peccatum, & infundendo gratiam, tollere peccatum habituale: tollit enim & privationem gratiæ, inductam per peccatum præteritum, & ipsum peccatum præteritum, quia eatenus condonat peccatum, quatenus cedit juri, quod habet ad odiendum peccatorem, & puniendum illum poenæ æternæ. Per hanc autem cessionem, peccatum quod jam erat physice præteritum, sed adhuc moraliter permanebat in ordine ad justam Dei indignationem justamque animadversionem, in ordine ad utramque incipit perinde se habere in æstimatione prudenti, ac si non fuisset commissum, quia hac cessione facta, Deus jam non magis potest justè odisse hominem, eumque justè punire poenæ æternæ propter peccatum quod commisit, quam si nunquam illud commisisset. Tollitur ergo peccatum præteritum, quia jam neque physice neque moraliter existit. Tollitur reatus culpæ & poenæ æternæ, quia jam homo, propter peccatum quod commisit, non magis potest justè culpari, & poenæ æternæ puniri, quam si peccatum non commisisset. Tollitur ergo habituale peccatum.

Obj. 2. Peccatum habituale nulla ex parte consistit in privatione gratiæ sanctificantis. Ergo, &c. *Nego ant. Prob. ant.* Nam 1. privatio gratiæ sanctificantis est effectus peccati habitualis. 2. Peccatum habituale est culpa. Sed privatio gratiæ non est culpa. 3. Peccatum habituale non est à Deo. Sed privatio gratiæ est à Deo: est enim poena à Deo inflictæ propter peccatum commissum. Ergo, &c.

Resp. ad 1. prob. Gratia sanctificantis privationem esse effectum peccati habitualis, non adæquatè, sed inadæquatè sumpti, sumpti scilicet secundum partem formalem. Unam autem partem peccati habitualis, nempe materiale, esse effectum alterius, nempe formalis, nihil verat.

Resp. ad 2. Similiter peccatum habituale esse culpam, si sumatur inadæquatè, secundum partem formalem & præcipuam, secundum quam est actus vel quasi actus humanus, legi divinæ repugnans; quantum sit etiam in bono aliquo sensu culpa secundum partem materiale & minus præcipuam, nomine culpæ